

Les noves opcions dels afers socials

Ajudar els que ajuden

Com es reparteix entre les diverses associacions el 0,52% de l'impost sobre la renda.

El procés de reformulació de la divisió administrativa de l'estat que es dedica a corregir certa tendència de la societat a institucionalitzar sectors de desheretats, ministeri d'Afers Socials i els departaments d'aquesta àrea en els governs autonòmics, busca decididament uns principis que la facin menys discutida a l'escenari públic. I val a dir que parlem de seccions poc nodrides en la participació de la despesa pressupostària, i que s'encarreguen d'unes tasques que no es poden valorar amb els mateixos paràmetres que ens serveixen per a trobar la mida d'altres negocis públics que pròpiament poden anomenar-se negocis públics.

Un dels senders que semblen haver entrat, si més no, en la reflexió dels rectors ministerials és la possibilitat que les organitzacions de caire social que actuen de forma exclusiva a Catalunya puguin ser tingudes en compte, de forma personalitzada, a l'hora de repartir les prestacions que resten reservades per al treball social, en virtut del 0'52 per cent de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, que distingeix entre l'opció de destinar aquest fons a l'Església o a organitzacions per a tasques socials. Matilde Fernández, ministra d'Afers Socials, en comparèixer davant d'una comissió informativa del Congrés de Diputats el passat 10 d'octubre, va revelar que el seu equip estudia la proposta del Grup Parlamentari Català sobre la qüestió d'obrir més encara el ventall d'entitats que accedeixen cada any al repartiment d'assignacions per desenvolupar les accions de protecció sobre les franges de població més desfavorides. La proposta, si arriba a prosperar en els plantejaments del gabinet que encapçala Matilde Fernández, esdevé un element de redefinició de la subvenció a hores d'ara vigent, ja que només s'atorga a associacions i programes que són presents almenys a tres comuni-

tats autònoms.

Aquesta proposta, que es pot beneficiar de l'entesa que dia a dia semblen afermar socialistes i CiU, és la culminació de la posició obertament enfrontada al concepte estatalitzant i, per tant, centralista amb què es concebia la gestió del fons social de l'IRPF, esgrimida per part del departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya, que durant els últims temps ha fonamentat aquesta actitud en el suport que ha rebut d'organitzacions com la Coordinadora de tallers de Catalunya, l'Associació Catalana d'Esports i Lleure o la Coordinadora d'Associacions per a Disminuïts Físics. Aquestes entitats van fer costat al conseller Antoni Comas, de Benestar Social, en algun acte públic, per demanar un major desenvolupament de les possibilitats d'estudi de programes socials i d'assignació de partides econòmiques que ofereix la gestió del 0'52 per cent de l'IRPF.

El suggeriment dels parlamentaris de CiU a Madrid vol jugar amb el fet indiscutible que diverses organitzacions del treball social a Catalunya han consolidat amb prestigi i eficàcia una llarga carrera d'ajuts als desvalguts, cosa que demostra una incidència social que les qualifica per a accedir de forma directa a un estudi de la gestió de recursos. A parer d'aquestes organitzacions, que circumscriuen el seu radi d'acció a Catalunya —on el contrast social sempre ha dificultat encara més les accions de regeneració social—, el fet de no poder elevar propostes a Madrid per la regla de no ser present en tres comunitats autònoms representa una greu contradicció en un raonament filantròpic, ja que no s'arriba a mesurar la necessitat d'incidir en un punt específic, d'elevat risc social. Les novetats reglamentàries anunciades al si del ministeri, pel que fa al capítol de subvencions, confirmen aquest desig d'implicar més agents institucionals en el repartiment, a més d'aprofundir en l'avaluació dels pro-

grames que arriben al marc executiu per ser aprovats. Així, ens trobem que en els nous exercicis, una conferència sectorial es crearà per dur a terme una tasca de seguiment de la distribució de les subvencions. Aquesta comissió, encarregada d'examinar fil per randa els projectes que arriben a les oficines del ministeri, comptarà amb la representació de direccions generals, organismes autònoms del Ministeri d'Afers Socials i les organitzacions afectades. Se cerca una de les fites que aquestes organitzacions filantròpiques cobegen, la coordinació i corres-

ponsabilització entre els diversos poders públics que atenen l'àrea dels problemes socials. En aquest sentit, ja s'hi troben casos il·lustratius, tals com la col·laboració, en el període 89-90, entre Ministeri d'Afers Socials i l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials, (ICASS), en prestacions bàsiques de serveis socials de corporacions locals.

CREU ROJA, CARITAS

Totes dues organitzacions entren amb recança dins la polèmica, ja que saben

que aquesta, en el fons, està desproveïda de sentit, si tenim en compte que es polemiza sobre fons socials que no admeten cap mena d'interès. Però el cert és que a Caritas no s'entén per què només es reben 300 milions, quan se n'havien sol·licitat 2.000 i la Creu Roja és dotada amb més de 2.500 milions de pessetes. Si observem la relació de les entitats subvencionades per la institució social, acut de seguida la impressió de categories, que davallen des d'un cim ocupat en solitari per la Creu Roja -2.562.872.055 pessetes de subvenció- a diversos estats: un primer dominat per Caritas -295.759.000-, per sobre d'organitzacions com la Coordinadora Estatal de Minusvàlids Físics -240.000.000- a les Associacions de Dones Separades i Divorciades -200.000.000-. En un esglaó immediatament inferior, hi trobaríem entitats com la Federació de Col·legis Familiars Rurals -169.000.000- o la Federació de Dones Progressistes -160.000.000-. El descens, entre un total de 26 organitzacions, ens faria parar atenció en la Lliga Espanyola de l'Educació i la Cultura Popular -135.025.000-; l'Institut de Treball Social i Serveis Socials -114.025.000-; l'Associació per a la Prevenció de l'Alcoholisme -95.000.000-; l'Associació Espanyola d'Integració Gitana -72.000.000- i l'organització que clou la llista, la Confederació d'Associacions de Veïns d'Espanya -59.000.000-. Caritas, davant l'explicació de la ministra, que l'organització cristiana ha ofert enguany programes més coherents, ha contestat que s'ha d'avançar més en l'objectivació dels recursos socials. Aquesta entitat, que sol·licita subvencions que s'adiguin a la seva implantació social, fa pocs dies ha tornat a acarar-se a l'executiu, en deixar-se que en el projecte de llei sobre l'IRPF, en l'article 78, l'apartat reservat a la donació social, es personalitza la Creu Roja sobre un genèric que inclou qualsevol altra organització. En aquestes diferències, Caritas vol palesar la poca correspondència entre una subvenció de 300 milions i la gestió l'any passat de 8.476 milions de pessetes, per part de les federacions autònomes de l'organització cristiana. Però és precisament la gestió d'aquesta quantitat la que pot relativitzar qualsevol argument d'aquesta organització, que sempre ha maldat per servir el principi d'autofinançament: a tall d'exemple, diguem que Caritas Barcelona ha pogut desenvolupar iniciatives d'assistència per valor de 800 milions grà-

Miquel Duran i Ricard Gutiérrez.

cies a una aportació majoritària de socis i simpatitzants que ha representat el 86 per cent de la participació en aquest capital.

Pel que fa a la Creu Roja, res no ha canviat des que l'organització es va establir a Espanya el 2 de març de 1864, quan es va fundar, com a arreu, amb personalitat jurídica pròpia, però reconeguda oficialment sota la protecció de l'estat, independentment del color polític del poder. En els darrers temps, el braç de la tasca social de la Creu Roja ha vist com es reduïen els seus moviments, a causa de la cura que mereix el manteniment de la xarxa d'assistència sanitària. A Catalunya, Creu Roja es baralla amb 6.000 milions de pressupost, dels quals 4.000 són absorbits pels hospitals, que la Creu Roja vol cedir a la Generalitat per deixar d'arrossegar un dèficit que, tal com diu el president de l'organització a Catalunya, el doctor Ricard Gutiérrez, impedeix de fer realment de Creu Roja una entitat capaç d'endegar tasques més socials, com l'atenció a la tercera edat, als infants o als asilats polítics. Així mateix, la presidenta de Creu Roja espanyola, Carmen Mestre, que reconeix el control i la tutela del govern sobre l'organització, és la responsable, des del passat 26 de gener, del pla d'expansió de l'or-

ganització, que vol arribar al milió de socis i a dur els projectes a tot l'abast estatal, i superar doncs el marc actual, d'implantació a només 27 províncies. Tot un guió de revifalla que s'ha de posar en escena amb una important empenta econòmica, i que ha de tenir en compte les importants ferides que ocasionen en el pressupost els hospitals Dos de Maig de Barcelona i Hospital de Tarragona, a Catalunya, i l'Institut de Diabetologia de Madrid i l'Hospital de Torrelavega, arreu de l'estat.

Tanmateix, en el rerefons de tota reflexió sobre l'actuació social de les institucions, hi ha les possibilitats reals d'incidència dels òrgans executius. En els pressupostos de despeses financeres i no financeres de l'estat, en l'ajustament disposat pel ministre d'Economia, Carlos Solchaga, Afers Socials, amb un pressupost inicial de 39.188'3 milions per a 1991 –un increment del 5'3 per cent en relació al pressupost inicial de 1990– exhibeix una capacitat executiva molt condicionada. Només Administracions Públiques (36.473'7 milions) i Relacions amb les corts (22.173'4 milions) tenen una presència pressupostària més migrada, en l'executiu espanyol. Cal tenir en compte que Afers Socials renova la seva credibilitat gràcies a manifestacions

contínues sobre el terreny del risc social.

TUTELATGE

Matilde Fernández, a més de redimensionar el seu departament, últimament s'ha vist obligada a reafirmar-ne la personalitat. Com a presidenta del Patronat de l'Organització Nacional de Cecs d'Espanya (ONCE), la ministra s'ha vist obligada a cridar a l'ordre la ja poderosa organització que encapçala Miquel Duran, a qui s'interroga sobre la volada de les inversions de l'organització en el sector públic i privat, i l'abast que arribarà a assolir el *holding* que l'ONCE vol crear. La ministra vol exercir la tutela sobre l'organització en un marc en què l'ONCE compleixi, i fins i tot superi, el seu compromís de dedicar el 3 per cent dels seus ingressos per la via dels premis per a la posada en marxa del centres ocupacionals i d'ocupació dirigits als minusvàlids. La ministra, que vol complir la consigna governamental que l'ONCE no creixi excessivament, té el repte que l'organització esperoni més la seva missió social, a partir de les possibilitats que dona el joc, que per a enguany va lliurar uns ingressos de 314.800 milions de pessetes.

Jordi Garriga